№ 4.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 11. *STYCZNIA ROKU* 1799. *w PIĄTEK.*

z Wiednia dnia 2. Stycznia.

Ceſarſtwo Ichmość po cztero-dziennym zabawieniu w *Brünn*, na dniu 31. p. m. do tuteyszey ſtolicy powròcili. —Na dniu 28. i 29. w *Brünn* korpus poſiłkowe *Rossyiskie* przechodziło w paradzie dla prezentowania ſię Ceſarſtwu Ichmość, którzy na przygotowanym umyślnie do tego mieyscu, przed domem celnym znaydowali ſię. Parada zawsze kilka godzin trwała, gdyż wspomnione korpus prowadziło z sobą armaty, ekwipaż polowy, i podrożne ſzpitale. Początek parady zaczynali kozacy, po których naſtępowali ſtrzelcy, daley grenadyerowie, muszkietery, a nakoniec znowu ſtrzelcy. Armaty i wozy prochowe znaydowały ſię także przy każdym regimencie. Na dniu 29. po ſkończoney paradzie drugiego oddziału woyſka poſiłkowego, Ceſarſtwo Ichmość udali ſię na dolinę *Königsfeld*, gdzie przypatrowali ſię manewrom tegoż woyſka. Naygodnieysze ciekawości były manewry ſtrzelcow, którzy ukryci za kozakami, leżąc na ziemi czołgaią ſię i ſtrzelaią. Kałmucy z ſwoiemi ſtrzałami pomiędzy kozakow są umieszczeni. Woyſko to ma obrocić marsz swoy na *Znaym, Krems*, i *St Polten* do *Braunau*, a piekarzom rozkazano tyle przyſtawić chleba, ile dla tego woyſka będzie potrzeba, w przechodzie iego przez niższą *Auſtryą*.— Przybył tu niedawno kuryer z *Neapolu*, który iednak wſiadłszy na okręt w *Manfredonia*, mieſiąca czasu potrzebował aby ſię do nas mogł doſtać. —Za przybyłą tu wiadomością o abdykacyi Króla *Sardyńſkiego*, trzech nayznakomitszych tuteyszych zagranicznych Miniſtrow odprawiło konferencye, po którey rozeſłali kuryerow w rozmaite ſtrony. Okoliczności tego zdarzenia podług niektórych są naſtępuiące: „Krol miał ſię znaydować właśnie przy ſtole, kiedy Major *Francuzki* wszedł i żądał z nim mówić. Odpowiedziano mu: iż teraz to bydź nie może, ponieważ Król u ſtołu ſiedzi, Officer iednak nie odſtąpił swego żądania, przekładaiąc nagłość intereſſu. Donieſiono przeto Królowi o tym Officerze, z którym Król udał ſię zaraz do obok będącego pokoiu. Tam wyraził zaraz Officer, iż ma zlecenie od Rządu swego oświadczenia mu, aby raczył dobrowolnie zrzec ſię rządow państwa. Król odpowiedział, iż nie ieſt w ſtanie oprzeć ſię gwałtowi, i na wſzyſtko ieſt gotow. Kiedy tak negocyacye w zamku ſię odprawiały, 2000. *Francuzow* ſtaneło pod bronią. —Admirał *Nelson* miał iuż zacząć bombardować *Genuę*. —Liſty prywatne z *Włoch* niepotwierdzaią wiadomości ani o zaięciu *Civita-Vecchia*, ani *Ankony*.

z Londynu dnia 14. Grudnia.

Przeznaczony do *Berlina* i *Wiednia* P. Tomasz *Grenville*, ieszcze nie rozpoczął podroży swoiey dla mocnych pułnocno-wschodnich wiatrow, przeszkadzaiących mu do wypłynienia. Też ſame wiatry były przyczyną dla czego przeznaczone do dalszey blokady portu *Texel*, okręty woienne z *Jarmouth* wypłynąć nie mogły, chociaż odebraliśmy wiadomość, iż w iſtocie kilka *Hollenderſkich* okrętow wyszło na morze. Stoiąca flotta w *Jarmouth*, ſkłada ſię z 4. okrętow liniowych, 2. brygantyn, 1. kutra, i z flotty *Roſſyiſkiey* od 6. okrętow liniowych i 2. fregat. Vice-Admirał *Dixon* ma tą wyprawą dowodzić, gdyż obay Admirałowie *Duncan* i *Onslow* są chorzy.— Dyrektorowie kompanij *wschodnio-indyiſkiey* udzielili kaffenhauzowi *Loyds* wiadomość, którą odebrali od agenta swego z *Konſtantynopola*, o zabiciu iakoby G. *Buonaparte* w *Egipcie*.— Xiąże dziedziczny *Oranij* ma znowu do *Niemiec* poiechać, uda ſię nayprzod do *Brunświku*. —Ziednoczenie *Irlandyi z W. Brytanią* w takim ſpoſobie w iakim *Szkocya z Anglią* roku 1707. połączoną była, ieſt nayważnieyszą po intereſſach ſkarbowych okolicznością, maiącą ſię odbywać w parlamencie *Angielſkim* i *Irlandzkim*. Lord *Cornwallis* iuż to oświadczył w *Dublinie*. Przewidzieć iednak można wielki w tey mierze opor, gdyż ziednoczeniu temu nie tylko właściwa oppozycya, czyli ſtronnicy zasad demokratycznych, ale dworſka nawet partya znaioma w parlamencie *Irlandzkim* pod nazwiſkiem *Orange*, mocno ſię ſprzeciwiaią.

Nic tu bardziey teraz nie ieſt zwyczaynieyszego nad wyścigi pługow, pomiędzy pierwszemi naszemi dobr właścicielami. Krol znaiący ſię doſkonale na rolnictwie, takowym zakładom bywa przytomny. Na dniu 15 Liſtopada w *Windsor* czynione były wyścigi pługowe między wołami krolewſkiemi i lorda *Sommerville* w przytomności familii krolewſkiey. Pług lorda *Sommerville* ieſt z gatunku nowo wynalezionych, ktore odrazu dwie ſkiby robią, i zaprzężonych maią dwoch wołow iednego za drugim, ten iednak wynalazek zoſtał przez ſamego lorda *Sommerville* znacznie poprawiony. Dwie pary 5letnich bykow własnego chowu Pana *Sommerville* zaprzężonych było, człowiek ieden prowadził ie, a chłopiec popędzał. Doświadczenie czynione było na gruncie doſyć tęgim lubo bez kamieni, z ktorego dawniey owies był zebrany. W iedney godzinie i 22. minutach woły P. *Sommerville* zorały trzy czwarte części morgu *Angielſkiego*. Tym czaſem krol kazał także trzem pługom z ktorych każdy miał 4. wołow, na tymże samym polu orać. Naylepsze z tych wołow wyorały w iednymże przeciągu czasu cokolwiek więcey nad połowę pola, wyoranego przez woły Pana *Sommerville*.

W hrabſtwie *Cheſter* w parafiy *Taxal* ożenił ſię niedawno *John Johnson*, z Panią Małgorzatą *Osborn*. Wiek oboyga tey pary wynoſi 163. lat. Małżonek ieſt oycem 18. ſynow dziadem, 89. wnukow, a pradziadem 27. prawnukow. Małżonka ieſt matką 20 dzieci, babką 94. wnukow, a prababką 24. prawnukow. Potomſtwo więc tych małżonkow 272. głow wynosi. Z pomiędzy nich przeszło 100 osob przytomnych było aktowi ślubnemu.

Przed nieiakim czasem *Metodyści* złożyli w *Londynie* powszechne zgromadzenie, na ktorym podali ſpiſanie wſzyſtkich swoich braci w rożnych częściach świata znayduiących ſię. Podług tey drukowaney liſty całkowita ich liczba dochodzi do 172.336. ludzi, ktorych w ſamey *Anglij* 85,655. w *Irlandyi* 16.640. w *Indyach Zachodnich* 11,986. a 58,655. w ziednoczonych ſtanach *Ameryki*.—Ta ſekta nie ieſt oddzielna od religij *Anglikanow*, tak iak są *Prezbiteryanie*, *Kwakrowie* etc. Są to te ſame prawidła, lecz nieco surowsze, więcey przywiązania do taiemnic i mocnieysza ſkłonność do antuzyazmu. *Metodyści* mowią wiele o łasce, i o nieſkuteczności uczynkow bez łaſki. Kazania *Anglikanow* są tylko mowami tłumaczącemi, czytanemi bez deklamacyi, i bez żadnych wymowy ozdob. Kaznodzieie *Metodyſtow* wpadaią w zapał, płaczą, krzyczą, mowią wiele o raju, piekle, i często sprawuią wielkie poruszenia w zgromadzeniach, ktorym daią nazwiſko *Kongregacyow*. Naypierwsi tey ſekty Apoſtołowie rozchodzili ſię po Prowincyach i rozpowiadali swoie nauki pod gołym niebem po wſiach, gdzie sobie pozyſkali wielką liczbę uczniow. Niedoſtawało im iak tylko być prześladowanemi, ażeby ſię ſtali nawet ſtraſznemi. Lecz dowcipni ludzie zaczeli wyszydzać dziwactwa tey ſekty. Znany Poeta i Aktor komiczny *Samuele Foote* udawał ie na teatrze. Te ſpoſoby osłabiły wzroſt tego nowego fanatyzmu. Sławny Jan *Wilkes* ktory był nayweselszym i naydowcipnieyszym partyzantem iakiego kiedy widziano, zoſtał członkiem parlamentu od miaſta *Aylesbury* w hrabſtwie *Buckinghamskire*, i ſprawował tam urząd ſędziego pokoiu. Jeden kaznodzieia *Metodyſtow* przyszedł raz do niego z proźbą, o pozwolenie ażeby mogł zgromadzić mieszkańcow miaſteczka dla opowiadania im swoiey nauki. *Wilkes* odpowiedział, iż Pleban mieyscowy miewa bardzo dobre kazania, i że mieszkańcy niepotrzebowali inney nauki. —Mości Panie ſędzio pokoiu, rzekł na to Miſſyonarz, przez ſamą tylko obyczayność proſiłem WPana o pozwolenie, którego nie potrzebuię. Prawo nie zabrania mi mòwić w mieyscu publicznym, ani zgromadzonemu na nim ludowi pokazywać drogi zbawienia. Uczynię to, co mi ſię podobać będzie.—W rzeczy samey *Wilkes* pomiarkował, iż nie ma żadnego prawnego sposobu przeciwko tey fanatyczney gorliwości; lecz użył wybiegu: namowił swego ſtrzelca, ażeby z swoią myśliwſką trąbą udał ſię do miaſteczka, do którego Miſſyonarz zwabił wielkie mnoſtwo ludu, i ażeby ſię zawsze obok niego znaydował. Gdy *Metodyſta* otworzył uſta na zaczęcie swego kazania, ſtrzelec zaczął trąbić poiezdnego. Gdy kaznodzieia rozkazywał mu, ażeby poszedł na inne mieysce popisywać ſię z ſwoim talentem, ſtrzelec odpowiadał, iż ma wszędzie rowne prawo trąbienia, iak on mowienia. Kaznodzieia poszedł daley, toż ſamo i ſtrzelec uczynił, i ſkoro tylko pierwszy gotował ſię mowić, drugi zaczynał trąbić. Mieszkańcy którzy szczęściem ieszcze sobie nie zasmakowali w tey ſekcie, wesoło ten żart przyięli. Biedny miſſyonarz widząc, iż przy takim żartowniſiu niczego dokazać niepotrafi, poszedł gdzieindziey szukać ſzczęścia.—Ten ſam *Wilkes* prześladowany potym w czaſie miniſtroſtwa lorda *Bute*, przeciw ktoremu z niemnieyszym dowcipem iako i śmiałością powſtawał, aresztowany, z pod opieki prawa wyięty, nakoniec iako autor dwoch liſtow, iednego przeciw obyczaiom, drugiego buntowniczego, na dwa lata do więzienia ſkazany, poburzył, iak wiadomo, wszyſtek lud *Angielſki* na ſwoią ſtronę, i mimo znaiomey iego pism i życia rozwiozłości, surowi *Metodyſtowie* byli ſtronnikami iego naygorliwszemi. Jak we wszyſtkich sektach nieprzyiaznych rządowi, duch partyi przemagał w *Metodyſtach* nad zasady Religii. Dnia iednego uwiadomiono *Wilkesa* ſiedzącego w ten czas w więzieniu w *Kings Banck*, iż iakaś ſtara kobieta naprzykrzała ſię ażeby z nim mogła w iednym bardzo ważnym interessie pomowić. *Wilkes* kazał ią wprowadzić: Była to ſtara *Metodyſtka*, ktora zbliżywszy ſię do niego, rzekła napuszonym tonem: *Mości Panie Wilkes, przyſłana tu ieſtem od P. Boga donieść WPanu.* — Ah (odpowiedział *Wilkes*) *czynisz mi wiele honoru*; — Poſłanka Boſka niemniey rozgniewana iak zawſtydzona, oddaliła ſię nic nieodpowiedziawszy, i poszła do tych od których była przyſłana, donieść im o tak zuchwałey bezbożności. Mimo to iednak, *Metodyści* niemniey ſię przyłożyli tak przez ſwoie

pieniądze iako i wpływy, do zapłacenia długow *Wilkeſa*, i do obrania go ſtopniami Aldermanem, Prezydentem, i Reprezentantem hrabſtwa *Middlonez.*

z Paryża dnia 20. Grudnia.

Słychać iakoby kilku kuryerow przybyło do Dyrektoryatu z wiadomością o nowym zwycięſtwie nad armią *Neapolitańſką*. Dodaią, iż kolumna którą sam krol *Neapolitańſki* w oſobie swoiey dowodził, ma bydź odciętą, i znayduie ſię w krytycznym położeniu. Lecz nic ieszcze w tey mierze urzędowego nie ogłoſzono. — Krol *Sardyńſki* w podroży ſwoiey do portu, z którego miał do wyspy *Sardyniy* popłynąć, eſkortowany był od 400. w rowney liczbie *Francuzow* i *Piemontczykow.*— Przychody wyspy *Sardyniy* wynoszą do pułtora milliona frankow, które zapewne iemu zoſtawione będą. W fortecy *Turyńſkiey* pozoſtał także kawaler *de Damian* w zakład kapitulacyi zawartey między krolem *Sardyńſkim* i Generałem *Joubert.* — Liſty z *Marſylij* donoszą, iż przed tym portem ukazało ſię wiele okrętow woiennych *angielſkich*, zdaie ſię bydź zamiarem Anglikow *Marsylią* lub *Tulon* blokować. Z *Lugdunu* ieſt w marszu wiele woyſka do *Marsylij.* — Liczba woyſk *Piemonckich* przyłączonych teraz do woyſka naszego, wynosi 30,000.—

Dalszy ciąg pism z Egiptu przez Redaktora ogłoszonych.

Dnia 1. Vendemiaire (22. Września) — *Arabowie* z osady *Sombad* w prowincyi *Garbié*, którzy zamordowali wydział woyſka złożonego częścią z 13. pułbrygady, częścią z 18. Regimentu kawaleryi, attakowani byli przez dywizyą Ob. *Dugua*, dowodzoną przez Generała *Verdier.* Po lekkiey potyczce wieś zoſtała zaiętą i ſpaloną; przeszło 50. *Arabow* legło trupem na placu, wielka liczba potoneła; ich wielbłądy i przeszło 6. tyſięcy baranow doſtało ſię nam w zdobyczy. Inna część tych rozboynikow attakowaną była bliſko *Mit-Kamar* przez Generała *Murat*, który im ubił 40. ludzi, i zupełnie z kraiu wypędził, zabrawszy im część bydła.— Dywizya Generała *Deſſaix* opanowała większą część wyzszego *Egiptu*, zabrała 6. naładowanych żywnościami ſtatkow, wiele ſprzętow należących do *Mammelukow*, dwoch dowodzcow, wielu *Mammelukow* i 6. armat. *Murad-Bey* ſchronił ſię w góry ku ſtepom, gdzie nie długo zoſtawać będzie.— Naſtępuiący przykład okazuie iak ieſt ſurowa karność w armii *Francuzkiey*:— *Wypis z regeſtru Rady woienney w Alexandryi.* Jan Baptyſta *Penati*, *Benedite*, i Franciszek *Sala*, oſkarzeni i przekonani, o urzynanie gronow daktylowych w iednym ogrodzie *Tureckim*. ſkarani zoſtali podług prawa 21. Brumaire, ażeby w obozie, przy zgromadzoney ſtraży i w pośrzod oddziału woyſka, oprowadzeni byli dwa razy na dzień, maiąc w ręku grona daktylow, mundury przewrocone, a na pierſiach papier z napisem: *Rabuś*.

Rozkaz d. 29. fructidor (15 Września) *Buonaparte* Generał kommenderuiący rozkazuie. Artykuł I. Członki Dywanu, i Agowie prowincyow *Mensoure*, *Garbié*, *Kelioubé*, *Charkié*, *Gizek*, *Alſieli*, *Fayum*, *Benezuet*, *Miniet*, *i Bahiré*. będą mieli pensyi roczney po 1200. liwrow. Tłumacz i ſekretarz odbierać będą po 80. liwr: co mieſiąc.— II. Kompanie Janczarow rachuiąc od dnia w którym zoſtaną uzbroionemi, i rozpoczną ſłużbę woyſkową, odbierać będą po 8. medinow na dzień (około 1. złł: Pol:) i iednę racyą chleba.— III. Każdy Generał kommenderuiący Prowincyą, przyszle do generalnego ſztabu rachunki kompanii Janczarow ſwoiey prowincyi. —IV. Pensye Dywanu i Janczarow opłacane będą z części podatkow gruntowych, które należały do Kiaszefow. Kommiſſarz Generalny wydawać ma ſtosowne do tego aſſygnacye.— (podpisano) Buonaparte.

Rozkaz dnia 7. Vendemiaire (28. Września) Dnia wczorayszego kilku żołnierzy pozwoliło ſobie napaſtować publicznie kobiety kraiowe w mieyscu nazwanym *Moiſki*, gdzie ich gwałtowność rozniosła trwogę. Nim będzie można rozpoznać i ukarać wyſtępnych; i dla uniknienia na przyszłość podobnych nieprzyzwoitości, wydany ieſt rozkaz do ſzefow korpusow na garnizonie w *Kairze* znayduiących ſię, ażeby codziennie wyznaczyli dwoch unter-officerow, którzy przechodzić ſię będą po nayludnieyszych placach miaſta, dozierać maią, ażeby ſię nic nie ſtało przeciwnego porządkowi publicznemu, i mieszaiących go aresztować każą, a przynaymniey ſtarać ſię będą ich poznać ażeby ich dla ukarania donieśli.

Rozkaz dnia 9. (30.) Art: I. Poſtanowiona będzie kancellarya zdrowia dla miaſta *Kairu*, która ſię będzie porozumiewać z kommendantem miaſta.— II. Składać ſię ma z OOb: *Blanc* kommiſſarza lazaretow, Franciszka *Rozetti*, Ludwika *Franke* lekarza; Piotra *Glapier.* — III. Ta kommiſſya będzie ſzczegulniey obowiązana nakazywać wszelkie śrzodki, i dozierać ich uſkutecznienia dla utrzymywania zdrowia w mieście *Kairze*, zapobieżenia zarazie i innym zwyczaynym chorobom.— IV. Kommendant *Kairu* wyznaczy mieysce dla kancellaryi, a członki iey zgromadzą ſię dnia iutrzeyszego.— (podpis:) Buonaparte.

Generał Kommenderuiący rozkazuie: Arty: I. Wſzyscy mieszkańcy *Egiptu* noſić będą kokardę troykolorową.— II. Wszyſtkie ſtatki użyte do żeglugi *Nilu*, mieć powinny bandery troykolorowe.—III. Generałowie, kommendańci prowincyow, officerowie *Francuzcy*, zacząwszy od 1. Vendemiaire (22. Września) nie przypuszczą do ſiebie żadnego mieszkańca kraiowego do rozmowy, ieżeli nie będzie miał kokardy; rownież w poſterunkach nad *Nilem*, Kommendańci *Francuzcy*, ſtatkow pocztowych i iunych uzbroionych ſzalupow, kommendańci w *Rozecie*, *Damiecie*, i *Bulak*, doglądać będą, ażeby od d. 15. Vendemiaire (6. Października) właściciele ſtatkow nie żeglowali bez bandery troykolorowey.— IV. Samym tylko członkom Dywanu wolno noſić na ramieniu ſzale troykolorowe.— V. Od 1. Vendemiaire bandera troykolorowa zatknięta będzie na naywyższey wieży zamku *Kairſkiego* i naywyższych meczetach głownych miaſt prowincyonalnych.— (podpisano) Buonaparte.— Z powodu tego rozkazu (mowi Redaktor) wzbudzano nieiaką trwogę pomiędzy mieszkańcami *Kairu*, Generał kommenderuiący niechciał wkładać na kogo innego, obowiązku iey uspokoienia. Wezwał do ſiebie członki Dywanu, i niektórych oświeconych ludzi maiących wpływ nad gminem; wysłuchał ich przełożeń, i doſtatecznie na nie odpowiedział, użył nawet z tego powodu teologicznych argumentow, którémi zadziwił i przekonał *Turkow*. Tym ſposobem oddalił niespokoyność od ludzi uprzedzonych, a po dwoch przedłużonych konferencyach. Członki Dywanu w obecności iego przybrali ſię w kokardy Narodowe. i zapewnili, iż wkrotce wszyscy mieſzkańcy *Egiptu* noſić ie będą.

Dnia 8. Vendemiaire (11. Paźdz:) Część *Arabow* prowincyi *Charkie*, wzmocniona od *Arabow z Darne* i od tych, którzy mieszkaią około ieziora *Menzale*, pod dowodztwem *Henan Toubar*, attakowali z 15 na 16. Września garnizon *Damietty*; lecz wkrotce na wszyſtkie ſtrony zoſtali rozproszonemi. Dnia 16. zbuntowała ſię wieś *Schouaru* odległa na ieden armatny wyſtrzał z *Damietty*, i wszyſcy *Arabowie* założyli tam ſwoią głowną kwaterę; 17 i 20. odebrali znaczne poſiłki od ſtrony ieziora *Menzale*; załoga *Damietty* odebrała także wzmocnienie z iednego batalionu 25. pułbrygady. D. 20. G. *Vial* przedſięwziął uderzyć na wieś *Schuara*. G. *Andreoſsi* obiął kommendę nad flottyllą, i wysadził woyſko powyżey tey wſi. Nieprzyiaciel w iedney uszykowany linii, zaymował całą przeſtrzeń od *Nilu*, aż do ieziora *Menzale* w liczbie przeszło 10. tyſięcy ludzi. G. *Vial* poſłał kompanią *grenadyerow*, dla uderzenia na prawe ſkrzydło nieprzyiaciela i przecięcia mu reyterady przez iezioro *Menzale*, gdy tymczasem uderzył na śrzodek nieprzyiaciela, którego wpędził w wezbrane wody *Nilu* i ieziora *Menvale*. Wieś *Schouara* zoſtała wzięta i ſpalona, przeszło 1500. *Arabow* wycięto lub potopiono. Zabrano im 3. nader piękne śpiżowe armaty i 3 chorągwie. A tak 10 do 12. tyſięcy *Arabow* attakowani i pobici zoſtali od 4 lub 500. *Francuzow*. Liczne kolumny przebiegały wſie prowincyow *Damietty i Mansura*, dla ſurowego okarania buntownikow, i uczynienia przykładney zemſty z tych nieszczęśliwych, których obłąkały namowy i obietnice *Ibraima-Beia.*

Dnia. 11go Paźdz: z *Syryi* zapewniaią, iż *Ibrahim Bey* poſłał do *Dzezar Paszy* W. *Muſtafę Bey*, dla ſkłonienia go do maszerowania przeciw *Francuzom*. *Dzezar Pasza* kazał go przytrzymać. Na owczas *Ibrahim* poſłał do niego żonę ſwoią i dzieci, lecz i te nie były więcey szczęśliwe, *Dzezar Pasza* odeſłał ie oświadczaiąc *Ibrahimowi*, iż nie ufa wszyſtkim iego przyrzeczeniom. i że nadto zna dobrze ſposob, iakim beiowie okazuią wdzięczność ſwoią tym, ktorzy im przysługi świadczą, aby miał ochotę cokolwiek dla nich uczynić, iż procz tego przykład Osmana pobudzonego przez nich w wyzszym *Egipcie*, ktory ſię przyłożył do ugruntowania ich potęgi, wcale go nie zaspakaiał.

Krotkie opisanie karawany Nubiyſkiey, *przybyłey przed kilku dniami do Kairu.*

Przybyła do *Kairu* część karawany z *Nubij*, ktora corocznie przywozi do tego miaſta niewolnikow i niewolnice, zęby ſłoniowe, ſtruſie piora, tamarin, piasek złoty etc. Naywiększa część tey karawany przybyła iuz do *Suyout* nayznacznieyszego miaſta wyższego *Egiptu*, lecz na płoche zbiegłych *Mammelukow* powieści, iż *Francuzi* zabijali i pożerali ludzi, kupcy *Nubijscy* wrocili ſie do *Syenny*. Ci ktorzy ſię pozoſtali w *Suyout* dla niedoſtatku batow, odebrawszy w tym przeciągu pocieszaiące liſty z *Kairu*, wybrali ſię do tego miaſta; poydą zapewne za ich przykładem i inni, gdy ſię dowiedzą o protekcyi iakiey używaią ich towarzysze, nawet w gatunku swoiego handlu ktorym ſię naybardziey brzydzą *Francuzi*. Ta karawana wyszła z *Berbier* znacznieyſzego miaſta w Kroleſtwie *Chaudi* leżącego na zachodnim brzegu *Nilu*, gdzie przed 27 laty panowała iedna Xiężniczka *Maurytańſka*. ktorą *Bruce* nazywa *Sittina*, a od ktorey tenże iak nayprzyiaznięy zoſtał przyiętym. Ci kupcy barbarzyńscy uwiadomili nas, iż ta Xiężniczka iuz od kilku lat umarła. i że zoſtawiła iedną corkę i syna, ktory teraz panuie w *Chaudi*, Mowią iż potomſtwo Xiężniczki *Sittina* ma wiele podobieńſtwa do tego podroznego. Karawana w 18. dniach ſtaneła w *Drau* na ieden dzień drogi od *Maiche*. Kończyła dalszą drogę na tych samych wielbłądach, ktore ią zaprowadziły od *Berber* aż powyżey *Kataraktow*, zkąd popłyneła *Nilem* aż do *Syenny*. Po drodze ktorą przechodzi ta karawana aż do brzegow *Nilu*, znayduią ſię gdzie niegdzie wſie, w ktorych można znaleść żywności, lecz w wielu mieyscach nie można mieć wody iak co drugi dzień, tak iż trzeba ią z sobą noſić w wiadrach. Wielbłądy mogą ſię bez niey przez dwa dni obywać, są nawet przyzwyczaione zoſtawać przez trzy i cztery dni bez napoiu. Niewolnicy ktorych ta karawana przyprowadza do *Egiptu*, pochodzą ze śrzodka *Nigrycyi z Sennaan* ſtolicy prowincyi w *Faznelo* w *Abiſſynii* leżącey między *Nilem* i *białą rzeką* wpadaiącą do *Nilu*. Język *Francuzki* nie ma grammatykalnego wyrazu, zdolnego oznaczyć z dokładnością ſtan dzieci oboiey płci białych i czarnych, ktore przedaią w Egipcie; ſłowo niewolnik ieſt nader niewłaściwe, gdyż to ieſt raczey przysposobienie, niżeli niewola. W *Kairze* naprzykład, obchodzą ſię z niemi nierownie lepiey niż z ſłużacemi, bądź co do żywności i ubioru, bądź co do względow, a po kilku latach ſłużby, panowie są obowiązani przez prawa honoru i zwyczaiu, wydawać za mąż dziewczęta. i obmyślić ſpoſob do życia dla chłopcow. Gdy ſię doſtaną w ręce Panow, ktorzy ſię z niemi nieludzko obchodzą, mogą ich przymuſić do odprzedania, a prawo w tey mierze zawsze im dopomaga. *Mammelukowie*, ktorzy naymniey od 1200 lat, bądź pod tytułem Sułtanow, Kiajow, Beiow, lub Kiaszefow ſamowładnie *Egiptem* rządzili, a ktorych panowanie ſkończyło ſię dopiero w bitwie przy piramidach, byli prawie wszyſcy dziećmi *Georgianow*, *Czyrkasow*, *Abazow*, przywiezionemi do *Kairu z Konſtantynopola*, tych nayprzod bogaci ludzie zakupywali, a potym po uwolnieniu, wynoſili ich do naypierwszych urzędow. To co nie właściwie nazywaią w *Egipcie* niewolą, zawsze prawie było dla nich drogą do ſzczęścia. Ta ieſt dobra ſtrona, z ktorey uważać można handlowanie ciałem ludzkim; lecz przebiegłszy targi, na ktorych ſię ta przedaż odprawia, zważywszy niegodziwości iakich ſię ku tym nędznym dopuszczaią ci, ktorym polecona ieſt ich zamiana za trochę złota, i widząc obok niedoroſłey dziewczyny oderwane od pierſi macierzyńſkich dziecie, i gdy w krotce oboie doſtać ſię maią w ręce chciwego człowieka, nie można ſię wzbronić przykremu uczuciu, ktorego ułagodzić nie można iak tylko nadzieią, iż kiedyś ludzkość odniosą tryumfy na tych brzegach *Nilu*, gdzie geniusz i odwaga wſławiły ſię przez tym okazalsze zwycięztwa.

Inſtytut *Egipſki* uformowany przez *Buonaparte*, podzielony ieſt na cztery klaſſy, to ieſt: Matematyki, Fizyki, Ekonomiki polityczney, Literatury i Kunsztow. Członki ſkładaiący pierwszą klaſſę, ſą: *Andreoſſi*, *Buonaparte*, *Coſtaz*, *Fourier*, *Girard*, *Lepeve*. *Leroi*, *Malus*, *Monge*, *Nouet*, *Quesnoi*, *Say*. Drugiey klaſſy Fizyki: *Bertholet*, *Champy*, *Conté*, *Delille*, *Descotils*, *Desgenottier*, *Dolomieu*, *Dubois*, *Geoffroi*, *Savigny* Klaſſa ekonomiki polityczney: *Caſarelli*, *Glautier*, *Pouſſielgue*, *Sułkowſki*, *Sucy*, *Tallien*. Klaſſa literatury i kunsztow: *Denon*, *Dutertre*, *Norry*, *Perseval*, *Redouté*, *Rigel*, *Venture*, *Raphael* (Xiądz Grecki).—Na pierwszey ſeſſyi złożoney d. 23. Sierpnia, *Monge* mianowany Prezydentem, *Buonaparte* Vice-Prezydentem, *Fourier* Sekretarzem, *Costaz* Adjutantem. — *Buonaparte* podał do roztrząsania naſtępuiące kweſtye: 1.) Jakie są sposoby oszczędności w opalaniu piecow armij. — 2.) Czy zamiaſt chmielu można co innego wynaleść do robienia piwa. — 3) Jakie są sposoby ożywienia i oczyszczenia wody z *Nilu?* — 4.) Czy pożytecznieysze ieſt wyſtawienie wodnych lub wietrznych młynow? — 5.) Czy *Egipt* ma w sobie materyały do fabryki prochu? — 6) Jaki ieſt ſtan ſądownictwa i nauk w *Egipcie?* — Wyznaczono osobne Kommiſſye na roztrząśnienie tych kweſtyow. *Costaz* wyznaczony zoſtał do czterech kommiſſyow. — Na ſeſſyi d. 28. *Andreoſsi* czytał pismo o fabrykacyi prochu w *Egipcie*, ſaletra ieſt tam w obfitości, możnaby iey nawet doſtarczyć dla *Francyi*, brakuie tylko siarki, można także mieć podoſtatkiem węgli palonych z ſłoneczników. Zresztą *Kair* ieſt doſtatecznie w proch opatrzony. Wyznaczona ieſt Kommiſſya dla zrobienia tabelli porownywaiącey miary *Egipſkie* z *Francuzkiemi*. Inna Kommiſſya ma sobie polecone ułożenie ſłownika *Francuzkiego* z *Arabſkim*.

Rozkaz G. *Buonaparte* pod 15. Października zawiera w ſobie urządzenie opłaty podatkow gruntowych w *Egipcie*. — Rozkaz d. 19. zaleca ażeby Generałowie dywizyow uwiadomili woyſko o zwycięſtwie pod *Sodiman* ktore G. *Desaix* otrzymał d. 29. nad *Mammelukami* i *Arabami* w prowincyi *Fayoum*.

Powszechne zgromadzenie Dywanu Egipſkiego.

Na mocy rozkazu Generała kommenderuiącego Deputowani ze wszyſtkich prowincyow *Egipſkich* zgromadzili ſię w *Kairze* pod tytułem Generalnego Dywanu i odprawili pierwszą sessyą d. 7. Października OOb. *Monge* i *Bertholet* znaydowali ſię na niey iako kommissarze *Francuzcy*. Wſpaniałość ubiorow, liczba ſłużących, dodawały okazałości temu zgromadzeniu. Szef *Abdala el Kezkaoni* obrany był Prezydentem.— Zapewniaią, iż woyſka dywizyow G. *Desaix* pobiły *Mammelukow*, ktorzy poszli za *Murad Beiem*, iż trzech Beiow zoſtało zabitych i wszyſtkie bagaże zabrane. Wreſzcie ze wszyſtkiego widzieć można, iż szczątki armiow *Murad Beia* i *Ibrahima* wkrotce będą zupełnie rozproszone, i że *Egipt* zoſtanie iuż pewnym, iż iuż więcey nie powroci pod iarzmo swoich uciemiężycielow, ktorzy tak długo ten piękny kray puſtoszyli.

W pośrzod tak licznych trudow *Buonaparte* niezapomina o niczym coby mogło ołłodzić życie iego wspoł-ziomkow. Wyznaczona ieſt Kommiſſya ktora ſię ma zatrudnić wyſtawieniem teatru w *Kairze*. Złożony także będzie koncert pod dyrekcyą ſławnego w muzyce Ob. *Riguel*. Wyznaczone będą domy na codzienne wieczorne zabawy. W ogrodach dawane będą faierwerki, illuminacye, etc. Rozkaz 4. Paźdz: poſtanawia w *Kairze* dzieſięć kompaniow Gwardyi Narodowey, ktorey rozdana będzie ſtrzelba pochodząca z rozbroienia, i po 50. ładunkow na osobę. — Jeden Inżenier moſtow i grobel wynalazł sposob utrzymywania wody idącey kanałem do *Kairu* i do innych Prowincyow. — Uroczyſtość 1. Vendemiaire (zaczęcia roku Republikanckiego) obchodzona była w *Kairze* ze wſzyſtkiemi uroczyſtościami. Generałowie, Szefowie korpusow, Urzędnicy adminiſtracyow, Dywan, etc. etc. zaproszeni byli na ucztę do Generała kommenderuiącego. — Wesołość *Francuzka* łagodziła powagę *Turecką*. Zoſtawiono *Muzułmanom* wolność wyboru potraw, napoiu; ktore to względy niezmiernie ich uięły. Dane potym były rozmaite igrzyſka, na ktorych znaydowała ſię wielka liczba dam *Tureckich*, ktore ſię zadziwiały nad rożnicą grzeczności *Francuzkiey*, z obyczaiami ſwoich Narodow.

Dnia 25. Grudnia.

Generał *Beguinot* znayduie ſię w *Paryżu* dla odebrania nowych inſtrukcyow od Dyrektoryatu, względem wytępienia reszty buntownikow *Belgickich*.—G. *Berthier* powraca z *Egiptu* z młodym Ludwikiem *Buonaparte*. Oczekuiemy teraz codziennie na wiadomość o ich przybyciu, Mowią, iż wiozą z ſobą depesze, (*Propagateur*) Hr: *de Balbo* miniſter *Sardyńſki* ma w krotce wyiechać z *Paryża* Od czasu podpisaney kapitulacyi w *Turynie*, miał ſobie polecone traktowanie o osobiſte własności krola i iego familij. P. *Balbo* nie mogł ſię proſto z Dyrektoryatem kommunikować, lecz tylko przez posrzednictwo ambaſſadora *Hiszpańſkiego*.— W tym momencie rozpoczęto z *Genewczykami* negocyacyą o pożyczkę. Dano im będzie 30. millionow za 10 millionow w pieniądzach, ktorych połowa w gotowiznie. — Ob. *Panckouke* ſławny xięgarz tuteyszy, po długiey chorobie umarł.— Artykuły tyczące ſię uwolnienia od ſłużby woyſkowey, na ſeſſyi d. 17. przyięte, ſą naſtępuiące.— I. Uwolnienia od ſłużby woyſkowey, albo ſą tymczasowe, albo na całe życie.— II. Nie mogą być dawane tylko z przyczyny ſłabości, niezdatności, lub oczewiſtey choroby.— III. Uwolnienia tymczaſowe nie więcey iak na 3 mieſiące mogą być dawane.— IV. O przyczynach do tego uwolnienia ſądzą adminiſtracye municypalne, lub adminiſtracye centralne departamentow, podług rapportu officerow od nich mianowanych do czuwania nad zdrowiem obywatelow.— V. Adminiſtracye municypalne nie mogą nikogo uwalniać na całe życie od ſłużby woyſkowey, chyba w przypadku oczywiſtey i dowiedzioney niemocy. — VI. Nie mogą także nikogo uwalniać tym czasowo, chyba podczas ciężkiey choroby, lub w takim przypadku, ktoryby nowozaciążnego obywatela ſtawiał w oczewiſtey niemożności udania ſię do głownego mieysca w departamencie.— VII. Wyroki adminiſtracyow municypalnych powinny być od większości ich członkow podpisane, po otworzonym w tey mierze zdaniu kommiſſarza Dyrektoryatu Wykonawczego.

G. *Hedouville* wyda wkrotce pismo żądane od niego przez miniſtra morſkiego względem wyprawy iego do *St. Domingo*. Miniſtrowie zagraniczni oczekuią tu z niecierpliwością na ſkutki zaięcia *Piemontu*. Hrabia *Cabarrus* co moment w *Paryżu* ieſt oczekiwanym.

Redaktor ogłoſił liſt naſtępuiący.— *W głowney kwaterze w Rietti dnia 21. Frimaire* (11. Grudnia) — *Championnet Generał* en chef *do Dyrektoryatu Wykonawczego.* Obywatele Dyrektorowie. Kolumna nieprzyiacielſka porazona na dniu 6. pod *Otricoli* cofnęła ſię na wzgorki *Calvi*, gdzie ſię oszańcowała. Dowiedziałem ſię na dniu 18. iż G. *Mack* w osobie swoiey przeszedł *Tybr* na pontonach pod *Civita Caſtellana* z korpulem 8. do 10,000. ludzi, i obrał ſobie ſtanowiſko w *Cantalupo* dla wzmocnienia korpusu w *Calvi* ſtoiącego, ſtaraiąc ſię ieszcze o odcięcie nam kommunikacyi, udaniem ſię znowu do *Otricoli* lub *Terni* przez *Aspra* i *Collisepoli*. Dałem natychmiaſt rozkaz G. *Macdonald*, aby wyſłał brygadę G. *Mathieu* przez *Otricoli* do *Calvi* i drugą innego Generała na tenże sam punkt przedzieraiąc ſię od *Magliano*, gdy tym czasem *Le Moine* przedzierał ſię od *Rieti* wyſławszy korpus do *Calvi* przez *Contiliano* i zaiął *Civita Ducale* należące do *Neapolu*, zagrażaiąc miaſtu *Aquila*. Marsz ten doſkonale zoſtał uſkutecznionym. W nocy z dnia 18. na 19. wszyſtkie kolumny ruſzyły wśrzod ſtrasznego deszczu, i przez nieprzebyte drogi; woyſko G. *Macdonald* przybyło o świcie na dniu 19. pod *Clavi*, uderzyło na nieprzyiaciela ſtoiącego na wzgorkach, a po zapalczywey bitwie 11. pułbrygada przedarſszy ſię przez przykrą gorę, zapędziła nieprzyiaciela do miaſta, dokąd też ściganym zoſtał. Wezwano go do poddania ſię, podał niepzyzwoite propozycye, na ow cas G. *Macdonald* przybywszy, posłał mu *ultimatum* naſtępuiącey treści. *Kolumna podda ſię w iak naykrotszym czaſie na dyſkrecyą*. Za takim wezwaniem kolumna natychmiaſt ſię poddała 5000. niewolnikow w liczbie ktorych znayduie ſię marſzałek de *Merk*, brygadyer *Carello*, 20. wyższych officerow i 100. niższey rangi, 5000. broni z patrontasami i torniſtrami, 300. koni, 15. sztandarow, z ktorych 8. ſpalonych zoſtało przez wyſtrzelenie patrontasow, i 8. ſztuk armat ſą korzyścią tego attaku. Nie będę tu nic mowić o waleczności woyſka, ſama bitwa mowi za nim. Szczegulne pochwały dodać należy Generałowi *Mathieu*, i innemu Generałowi, Adjutantowi *Trinqualli*, Obywatel *Calvin* szefowi 11tey pułbrygady, trzem szefom batallionow i Ob. *Borghese* ex-xiążęciu *Rzymſkiemu* Generałowi Adjutantowi gwardyi narodowey *Rzymſkiey*.— W tym momencie odbieram wiadomość, iż oddział lewego ſkrzydła armiy zaiął twierdzę *Civitella*, nie mam ieszcze rapportu z wszyſtkiemi szczegułami, donoszą mi tylko, iż twierdza ta opatrzona była w liczną artylleryą.— *Pozdrowienie i poszanowanie.*

P. S. Przyłączam 1.) Proklamacyą moią pod dniem 20 ściągaiącą ſię do okrucieńſtw popełnionych przez woyſka *Neapolitańskie.* 2.) Inną pod tymże dniem, zaręczaiącą beſpieczeńſtwo dla spokoynych mieszkańcow kroleſtwa *Neapolitańſkiego.* 3.) Przeięty liſt pisany do G. *Mack*, ktory osądziłem bydź godnym przeſłania.

z Kolonij dnia 23. *Grudnia.*

Odebraliśmy zlecenie umieścić w naszey gazecie co naſtępuie.— *W głowney kwaterze w Bruxelli d.* 26. *frimaire* (16. *Grud.*) *Generał dywizyi Collaud kommenderuiący w 9ciu przyłączonych Departamentach, do Redaktora Gazety Francuzkiey w Paryżu.*— Dziękuię ci obywatelu Redaktorze za gorliwość z iaką ſię pospieszyłeś w rzucaniu na mnie potwarzy w ſwoiey gazecie pod Nr: 362. Zupełnie dogodziłeś buntownikom bywszego *Belgium*, i nieprzyiaciołom Rzpltey. Dnia wczorayszego nakazałem ieszcze 5. arbitralnych aresztow; Przyday do tego 140. ich towarzyszow zabranych z bronią w rękn, i od dwoch dni wyprawionych do *Lille*, gdzie będą ſądzonemi. Te ſą okoliczności, ktòre mogą zatrudnić pioro niedołężnego pisarza, i przydać nowe dla mnie świadectwa (podpisano) Collaud.

z Frankfortu dnia 25. *Grudnia.*

Plan ktòry legacya w *Raſtad* ma podać, ieſt ułożony w kształcie tabellow. Na czele są rozmaite rubryki okazuiące ſtratę w kraiach, przychody etc. Po czym naſtępuie żądana indemnizacya naybliżey wyrownywaiąca utracie.— Do *Weilburga* pod d. 18. Grud: przybył oddział czarney kawaleryi *Francuzkiey* ſtoiącey dotąd w *Bergen*, ſpodziewano ſię nawet i reszty, wynieſie to do 4. lub 5. regimentow. G. *Hautpoult* będzie mieć tam głowną kwaterę ſwoią.— Pisma publiczne głoszą, iż wszyſtkie na granicach *Czeſkich* i *Auſtryackich* ſtoiące woyſka wyruſzaią do *Bawaryi*.— W *Augsburgu* 5 do 6000. *Auſtryakow* załogą ſtaną. *Moſkale* maią iść do *Czech*.

z Ratyzbony dnia 23. *Grudnia.*

Mowią, iż z *Czech* i *Auſtryi* znaczna część woyſka cesarſkiego ma przeyść *Dunay* i *Inn* dla udania ſię do *Tyrolu* i nad rzekę *Lech*.— Znieſienie klasztorow w *Bawaryi* zoſtało zmodyfikowane tym sposobem, iż na potrzeby pańſtwa po każdey śmierci xiędza, klasztor ma zapłacić do ſkarbu 5. do 6. tyſięcy złotych, i odtąd żadnych nowicyuszow nie przyimować.

z Kopenhagi dnia 25. *Grudnia.*

Domyſłem ieſt tu powszechnym, iż na przyſzły rok rozmaite woienne okręty uzbroione zoſtaną, ktore ſkładać maią flottę obserwacyiną.— Przeſzłego tygodnia w okolicy południowo-wschodniey *Zeelandyi* trzęſienie ziemi czuć ſię dało.

z Nimegi dnia 23. *Grudnia.*

Poruszenie inſurgentow *Brabanckich* ſą coraz bardziey zatrważaiące. Potyczki codzień się odbywaią, i z oboiey ſtrony nie mało ginie ludzi. Zebrali oni nayznacznieysze siły ſwoie nad *Mozą*, gdzie zaymuią bardzo mocne ſtanowiſka. Dziś przybyły z *Kolonii* dwa bataliony woyſk *Francuzkich* przeznaczonych do wzmocnienia republikanow z inſurgentami walczących.

Od dolnego Renu dnia 28. *Grudnia.*

Forteca *Erenbreitſtein* zawsze ieſt ściśle blokowana, ròwnie iak przed przyſtąpieniem deputacyi Rzeszy do *ultimatum* Miniſtrow *Francuzkich*. Włożono także świeżo zoſtała na prawy brzeg *Renu* kontrybucya 1,600,000. liwrow, tudzież rekwizycye do 200,000. złotych Niemieckich wynoszące. Po między innemi rzeczami ma bydź przyſtawionych w kròtkim przeciągu czas 40,000. butelek wòdki, i 150,000. funtow żelaza.

z Manheimu dnia 29 *Grudnia.*

Donoszą z *Bazylei*, iż część woyſk Ceſarſkich, ktòra się w kraiu *Gryzonow* znaydowała, wyszła ztamtąd i udała się w okolice *Bregenz:*

Słychać, iż Miniſtrowie *Francuzcy* proiekt ſekularyzacyi maią przynieść w podarunku dla Deputacyi Rzeszy w sam dzień nowego roku. Zapewniaią, iż woyſka *Francuzkie* zawsze ſtoią w gotowości do rozpoczęcia krokow nieprzyiacielſkich, za naypierwszym danym znakiem, ieżeliby Deputacya czyniła opor w przyśpieszeniu pokoiu,

Liſty z *Raſtad* donoszą, iż ze ſtrony dworow *Wiedeńſkiego* i niektorych innych podany zoſtał miniſtrom *francuzkim* plan ſekularyzacyow, i że ta okoliczność ma na kilka dni opoźnić dokończenie dzieła Ob. *Roberjeot*.

Dnia 30. Grud: Donoszą z *Wiednia*, iż agent *Francuzki*, (iak ſię domyślaią Ob. *Botto*) donioſł miniſtrowi cesarſkiemu o zaięciu w poſſeſſyą *Piemontu*, i o zrzeczeniu ſię rządow przez krola. Dodaią, iż podał propozycye wsparte na tym zdarzeniu, lecz że ieszcze żadney nieodebrał odpowiedzi.

Od niższey Elby dnia 31 *Grudnia.*

Względem aresztowania *Irlandczykow* w *Hamburgu*, ieden rodowoity *Irlandczyk* w dawnieyszey ſłużbie krolewſkiey *Francuzkiey* zoſtaiący *Macdonagh* wydał rozmaite uwagi: *Napper Tandy* urodził ſię na iednym okręcie *Francuzkim*, a zatym ieſt Obywatelem *Francuzkim*, edykt *Ludwika* XIV. każdego urodzonego we *Francyi Irlandczyka* uznaie za *Francuza* naturalizowanego, w podobnym przypadku za *Ludwika* XV. rząd *Francuzki* wielu officerom *Irlandzkim* w ſłużbie swoiey zoſtaiącym a zaiętym w niewolę pezez xiążęcia de *Cumberland* życie ocalił. Mieli iuż bydź powieszeni, lecz zagrożono z ſtrony *Francuzkiey* powieszeniem 300. officerow *Angielſkich* zabranych w niewolą pod *Fontenoi*. Przydaymy do tego, iż nigdy z ſtrony *Angielſkiey* obcemu rządowi nie bywa wydawany iego poddany ktory ſię w *Anglii* bawi.

z Raſtad dnia 27. *Grudnia.*

Miniſter Cesarſki złożył dnia dziſieyſzego Deputacyi Rzeszy Notę tyczącą ſię *Erenbreitſteinu*. — Obywatel *Roberjeot* ſam pracuie około planu ſekularyzacyow. — Dla wielkiey kry na *Renie*, kommunikacya między *Kehl* i *Strazburgiem* upełnie ieſt przerwaną.

Dnia 29. Grudnia.

Na dzisieyszey sessyi wotowano w sposobie przeciwnym legacyi *Trewirskiey*. względem fortecy *Erenbreitsteinu*. Członki opieraiące się żądali, aby upraszać Cesarza Jmć o wdanie się iego w tey mierze, wystawuiąc, iż żądanie *Trewirskie* mogłoby mieć skutki opoźniaiące zawarcie pokoiu — Przeto deputacya przestanie tylko na żądaniu od ministrow *francuzkich* dopełnienia zawartych konwencyi, względem opatrzenia w żywność *Erenbreitsteinu*.

Od granic Szwaycarskich dnia 12. Grudnia.

Sławny z pism swoich Ob. *Tschokke* podał plan towarzystwa polityczno-literackiego w celu połączenia wszystkich znakomitych rozumow w Rzpltey. Towarzystwa te maią bydź założone we wszystkich głownieyszych punktach Rzpltey, i przez korrespondencye maią z sobą w związku zostawać. Sessye publiczne będą się co tydzień odbywać, wnoszone na niey bydź maią na pismie lub ustnie rozmaite okoliczności polityczne i literackie, ktore od członkow roztrząsane będą. Towarzystwo takowe iuż iest w *Lucernie* zaprowadzone, i tymczasowo składa się z 40. członkow, zapisali się do niey nayznacznieysi obu Rad reprezentanci, tudzież Dyrektorowie *Ochs* i *Legrand*.

z Neapolu dnia 6. Grudnia.

Jeszcze pod d. 11. Listopada przysłane były z *Caserta* względem oblężenia portu *Genueńskiego* przez *Anglikow* następuiące depesze do Signor *Marcheze Vivenzio*.— „ Od tuteyszego posła *Angielskiego* wiadomość urzędowa kommunikowaną była, iż admirał *Angielski Nelson* wydał rozkazy do blokowania *Genui*, dla czego oznaczył pewny przeciąg czasu, w ktorym przeznaczone do *Genui* okręty przytrzymane i nazad odesłane bydź maią; ten przeciąg czasu dla okrętow ktoreby z *Neapolu* wypłynęły ma bydź do 16. t. m. a dla okrętow z innych portow *Sycyliyskich* wyszłych do dnia 26. Z rozkazu krola posyłam WPanu tę wiadomość, abyś się do niey iako nayważszy sędzia trybunału handlowego stosował.

Margrabia DE GALLO.

z Florencyi dnia 8. Grudnia.

Dziesięć tysięcy woyska naszego regularnego i ochotnikow maszeruią nad granicę dla zabespieczenia iey od napaści. — Rzplta *Lukkańska* spiesznie także uzbroiła 12,000. ludzi, ktore maią się z naszym woyskiem połączyć. Woyska *Neapolitańskie* zachowuią w *Liworno* i iey okolicach naywiększą karność.—Kapry *Angielskie* na morzu śrzodziemnym chwytaią wiele statkow *Genueńskich*, *Francuzkich* i *Hiszpańskich*.

z Turynu dnia 12. Grudnia.

Odiazd krola nastąpił zawczoray z niemałym smutkiem. Wiadomo iest, iż familia krolewska zawsze wielkie dobrodzieystwa świadczyła, przez co powszechnie zyskiwała serca mieszkańcow. Odiazd odbył się z rana, ulice wszystkie woyskiem były napełnione. Krolowa, ktora od kilku lat dosyć nabrała ciała, znacznie teraz schudła. Nie można dosyć wyrazić smutku ludu, gdyż małe nawet dzieci chodzą po ulicach i płaczą. Jedynym pocieszeniem w tey mierze iest nadzieia, iż krol może znowu nazad powrocić. Familia krolewska iechała w 6. poiazdach, za nią zaś szły 4. powozy z rozmaitemi sprzętami.

z Medyolanu dnia 15. Grudnia.

Swieże odmiany przez Ob. *Rivaud* w Rządzie *Cisalpińskim* wprowadzone zamiast uspokoienia, tym bardziey rozdrażniły umysły, w naypierwszych nawet władzach widać nieukontentowanie. Z tego powodu w taiemnym wydziale wielkiey rady czytany był list Ministra *Francuzkiego* Ob. *Rivaud* pisany do Dyrektoryatu Rzpltey *Cisalpińskiey*, w ktorym wzywa Obywatelow do iedności i zgody dla wspolnego połączenia się przeciwko nieprzyiaciołom niepodległości ich kraiu.— G. *Joubert* spodziewany tu iest z *Turynu*.—Rozeszła się wieść, iż *Anglicy* wylądowali w *Vado*, lecz ta wiadomość nie ma żadney pewności.

Od granic Włoskich dnia 16. Grudnia.

Krol *Neapolitański* z lazaronow swoiey stolicy utworzył korpus ochotnikow.— Do *Oneglia* miało przybyć kilka fregat *Angielskich*.— W. Xiąże *Toskański* wezwał wszystkie stany kraiu, osobliwie duchowieństwo, do przystawienia skarbowi gotowizny, tudzież sprzęty srebrne i kredensa, w sposobie pożyczki z procentem rocznym po 5. od sta, z powodu nadzwyczaynych wydatkow przez teraznieysze okoliczności sprawionych. — Z *Liworno* pod dniem 12. Grudnia donoszą co następuie: „ W naszym porcie iedna tylko leży fregata *Angielska Terpsichore*. Inne okręty poszły z admirałem *Nelson*. Po 35. dniowey podroży przybyły tu dwa okręty z *Alexandryi*. Znaydowało się na niey 30. officerow *francuzkich* rannych pod *Abukir*. Z wielkim niebespieczeństwem przedarli się oni w nocy z portu *Alexandryiskiego*, ktory ciągle przez 2. okręty liniowe *Angielskie* 2. fregaty i 3. małe przewozowe statki iest blokowany.„— Generał *Francuzki Lapoype* miał zaiąć *Lukkę* z iednym korpusem *Francuzkim* i *Liguryiskim*.

Akademia w *Pawij*, ktora przed rokiem 1796. liczyła 4000. ucziow, przez woynę rozproszona znowu odżywiać się teraz zaczyna, i ma iuż do 800. uczniow. Miasto to ucierpiało wiele w roku 1796. skazane na rabunek, za knowaną przeciw *Francuzom* kontrewołucyą. Ob. *Monge* uczynił dla *Pawij* nie małe względy, przez zostawienie w całości tamteyszego gabinetu naturalnego, z ktorego nayznakomitsze osobliwości miały być do muzeum *Paryzkiego* zabrane. Dla tego gabinetu iest teraz umyślnie pałac ieden poświęcony, noszący imie *Muzeum*, w ktorym oprocz tego znayduie się sala z instrumentami optycznemi i machinami, tudzież sala do lekcyow publicznych, gdzie w pułcyrkułu wznoszą się w około nauczyciela loże słuchaczow, ktory siedzi przy wielkim stole i po prawey ręce swoiey ma busta *Gallilea* i *Newtona*, po lewey *Bonawentury* i *Franklina*.

OBWIESZCZENIA.

N. Pan raczył P. Michel Miszel Mechanikowi nadać Przywiley prywatny na sporządzenie dwoch maszyn do tarcia i fabrykowania Tabaki służących; Przywiley ten ma służyć na lat 6. to iest od dnia 29. Września roku bieżącego, aż do tegoż dnia w roku 1804. i ma mieć wagę we wszystkich Prowincyach J. K. Mci z tey strony Wezery położonych: zachowuiąc iednak w całości prawa każdego: Ktoby był w stanie dowieść, że iuż przed dniem 1. Września r. b. maszyny takowe były mu znaiome, i aktualnie przez niego sporządzane: tak więc fabrykantom Tabacznym, iako i tym, ktorzy się zatrudniaią sporządzaniem podobnych maszyn, czyni się o tym wiadomo: z dodatkiem, że maszyny te do tarcia i kraiania Tytuniu służące, tym się rożnią od znaiomych dotąd tego rodzaiu maszyn; iż instrument do kraiania Tutuniu obraca się w koło, a instrument do tarcia; może kilka razem trzeć i obracać walcow bez pomocy ludzkiey; modele tych maszyn złożone są w Kollegium manufaktur i handlowym: każdy więc w tey okoliczności interessowany, winien zgłosić się do tegoż Kollegium na pismie. Dan w Warszawie dnia 10. Grudnia 1798. Roku.

J. K. Mci Pruss Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera.

Ponieważ względem zniesienia poddanych więcey iak w iednym kraiu osiadłych (Sujets Mixtes) przy konwencyi Peterzburskiey pod dniem 15. (26) Stycznia 1797. zawartey umowionego, szczegolne obwieszczenie na dniu 31. Stycznia r. t. do wiadomości powszechney podanym został, z ktorego każdy (do kogo to należy) tak z wydanych w tey mierze Cyrkularzow iako i z Obwieszczenia samego przy Kamerach Woienno Ekonomicznych, Regencyach, Landratach i Kommissyach Powiatowych sprawiedliwości znayduiących się, nauczyć się i w tym oświecić może, przeto okoliczność takowa podaie się do wiadomości ogolney.—w Warszawie d. 10. Grudnia 1798.

J. K. Mci Pruss Południowych Kamera Woyskowo Ekonomiczna.

Chcąc aby Publiczność w dostaniu papieru stemplowanego i kart tak w mieście Warszawie, iako i przedmieściu Praskim wszelką znalazła łatwość, oraz aby kassy Krolewskie miały potrzebne bespieczeństwo, postanowiono zostało, iż przedaż onych ma być wolną pod pewnemi warunkami; wprzod iednak nim przepisy takowe zostaną ogłoszone, podaie się tymczasem do wiadomości powszechney, iż znaleść można następuiące gatunki papieru stemplowanego. — a) Arkusz po 80. Talarow. 50. T. 48. T. 24. T. 20. T. 18. T. 12. T. 10. T. 6. T. 5. T. 4. T. 2. T. 16. dobrych groszy, 2. T. 12. d. gr: 2. T. 1. T. 12. d. gr: 1. T. 8. d. gr: 1. T. 20. d. gr: 18. d. gr: 16. d. gr. 12. d. gr. 10. d. gr. 9. d. g. 8. d. gr: 6. d. gr. 5. d. gr. 3. d. gr. 2. d. gr. 1. i poł d. gr. 1. d. gr. 6. fen: 4. fen:— b.) Plenipotencye stemplowane po 10. 10. d. gr. 8. d. gr. —c) Karty stemplowane, talia kart tarokowych w miedzi rznietych 1. T. 8. d. gr. ditto 1. T. ditto 16. d. gr. Francuzkich ditto 12. d. gr. 10. d. gr. 8. d. gr. Niemieckich 12. d. gr. 10. d. gr. 8. d. gr. 4. d. gr. 2. d. gr. Co się zaś tyczy używania papieru i plenipotencyi, takowe oznaczone zostało w Edykcie Stemplowym pod d. 13. Maja 1766. i w Patencie względem zachowania przepisow Edyktem uczynionych. Przedaż takowa praktykowała się dotąd w Warszawie i Predze przez kupcow szczegolnych do tego przyiętych; a nadgroda dwoch procentow była im za to ostrzeżona. Z tym wszystkim iest wolą Kamery J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczney niżey podpisaney, aby od daty ninieyszego obwieszczenia handel takowych materyałow stęplowych w Mieście Warszawie i przedmieściu Praskim (iako się wyżey namieniło) był wolnym, a bawiący się tąż przedażą zyskiwali 4. procent remuneracyi. Kto ma ochotę brać ryczałtem materyały, może onych dostać ze składu głownego dla Miasta Warszawy przeznaczonego za 4. procent Rabbatu. Skład ten znayduie się teraz w Pałacu Kollegiow Kraiowych: należy się pytać o Kassyera Stemplowego i Konsyliarza Kommissyi Hoffmana: gdzie negocyacyą o takowy materyał zrobić można w lecie od godziny 8mey, a w zimie od godziny 9tey do południa. Aby iednak Kassyer tenże, drobnostkami rodzaiu tego nie był zatrudnionym, stanowi się oraz, że ten tylko, ktory w znaczney kwocie, a naymniey za 50. Talarow szacunku, żądać będzie tychże materyałow, i takowe w gotowiznie monetą grubę zapłaci, do ryczałtowego onych kupna przypuszczonym zostanie. Gdyby zaś kto życzył ciągle znaznieyszy u siebie skład uttzymywać, i dopełniać go zawsze przez zakupowanie swieżych materyałow gotowizną, w takim razie Kamera J. K. Mci iest skłonną nawet i na to zezwolić, iednak szczegulnie za kaucyą bespieczną na dobra Ziemskie, lub domy murowane zapisać się powinną, a kwotę materyałow na skład branych odpowiadaiącą. W przypadku. gdyby ktokolwiek z kupuiących materyały stemplowe na procent, lub biorący one na kaucyą. nie mogł ich sprzedać, takowe przyięte będą na powrot przez generalny skład stemplowy, pieniądze zaś za nie danę. za potrąceniem 4ch procentow akkordowenych natychmiast zwrocone zostaną. Samo się iednak przez się rozumie, że Materyały te zwrocić się maiące, powinny bydź czyste i w tym stanie w iakim były dane na sprzedaż. Bydź może, że przy takowym urządzeniu, szczegulne gatunki papieru lub kart znaydować się nie będą. u Kupcow za gotowe pieniądze składy utrzymuiących, a iednak żądane bydź mogą przez kogo, aby więc nikt żadnych w iey mierce nie miał trudności, Kamera J. K. Mci wydać kazałn znaczny skład materyałow takowych P. Tempelhoff Kapitanowi i Kassyerowi Prowincyonalnemu Cła, nie daleko rezydencyi Kamery na koworze celney w tych samych zabudowanirch mieszkaiącemu, gdzie był dawniuy skład Polski Papieru stemplowanego. Tym sposobem zawsze będzie można takowemu zaradzić niedostatkowi. Z resztą Kamera J. K. Mci nie mogła nie dostrzedz, że żydzi osobliwiey Papier i Karty stemplowane wyższą ceną przedaią, niż są stemplowane. Takowe bezprawie zakazuie się pod karą 6ciu Talarow za każdą kontrawencyą ściągnąć się maiącą. Ten zaś kto będzie w stanie dowieść i wyiaśnić takowe przestępstwo, oprocz zamilczenia iego nazwiska, ieżeli tego żąda, połowę kwoty za karę wyznaczoną pozyska. Dan w Warszawie dnia 12. Grudnia 1798:—

J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miastach Departamentu Warszawskiego Kameralnego z miesiąca Grudnia 1798. roku.

Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiska Miast.	Na miarę Berlińską. Pszenicy. Winspel. R.	gr	Zyta. Winspel. R.	gr	Jęczmienia. Winspel. R.	gr	owsa. Winspel. R.	gr	Grochu. Winspel. R.	gr
Inspekcya Łęczycka.										
1. Piątek	32	—	22	—	15	12	13	—	28	—
2. Kłodawa	35	—	25	—	16	—	14	—	26	12
3. Kutno	34	—	24	—	16	12	13	—	26	—
4. Łęczyca	30	12	21	12	14	8	11	16	28	16
Inspekcya Łowicka.										
1. Głowno	28	—	18	—	14	—	10	—	—	—
2. Rawa	36	—	22	—	20	—	16	—	12	—
3. Łowicz	29	—	20	—	20	—	12	—	12	—
4. Skierniewice	36	—	22	—	20	—	16	—	12	—
Insp: Warszawska.										
1. Biała	32	—	20	—	20	—	10	—	28	—
2. Błonie	32	—	22	—	20	—	12	—	28	—
3. Czersk	24	—	20	—	16	—	10	—	20	—
4. Gora	36	—	24	—	27	—	14	—	—	—
5. Goszczyn	32	—	22	—	18	—	10	—	32	—
6. Grodzisk	36	—	22	—	18	—	11	—	—	—
7. Groiec	32	—	23	—	20	—	12	—	24	—
8. Iłow	36	—	20	—	19	—	15	—	23	—
9. Mogielnica	32	—	22	—	18	—	11	—	32	—
10. Mszczonow	34	—	22	—	22	—	10	—	24	—
11. Nadarzyn	34	—	20	—	18	—	12	—	—	—
12. Nowemiasto	40	—	20	—	20	—	12	—	24	—
13. Nowydwor	30	—	24	—	22	—	18	—	34	—
14. Piaseczno	48	—	24	—	22	—	14	—	40	—
15. Przybyszew	31	—	19	—	18	—	10	—	24	—
16. Sochaczew	30	—	19	—	18	—	10	—	24	—
17. Tarczyn	32	—	22	—	20	—	11	—	28	—
18. Warka	36	—	20	—	18	—	12	—	32	—
Miasto Warszawa z Przedmieściami, Pragą i Skaryszewem	34	8	23	11	20	8	11	19	23	8

Gdy w tuteyszym mieście ieszcze urządzenie exystnie, podług ktorego każdy mieszkaniec bądź ktorey chce kondycyi i professyi obowiązanym iest, koleią stroża do nocnego dawać patrolu, od tey zaś powinności powszechney rożni obywatele samowładnie usuwać się usiłuią; Zatym ninieyszym wyraźnie się oznaymuie: Iż przeciwiaiący się temu porządkowi, w przypadku nieposłuszeństwa karze pieniężney iednego Talera podpadną. — Publiczne bespieczeństwo ktorego każde Individium udzielnikiem się staie i dla tego one popierać musi, te rozporządzenie potrzebnym czyni. — Dan w Warszawie dnia 3go Stycznia 1799.

J. K. Mci Pruskiey Gubernia i Dyrekcya Policyi.

DONIESIENIA.

Magazyn gospodarski pod Nrem 3041. na Szolcu sytuowany po ś. p. Krolu Jmci *Stanisławie Auguście* pozostały, całkiem lub częściami, tudzież Młyn Hydrauliczny zwany, są do naięcia. Ktoby sobie życzył takowe naiąć, ma się udać po dalszą informacyą do JP. *Tokarskiego* Intendenta w *Łazienkach* mieszkaiącego.

Od dawnych lat tu znayduiący się Mistrz Instrumentow, ktory także wszelkie gatunki elastycznych Bruchbandow podług żądania, tudzież noże i nożyczki ze znakiem serca robi. O czym Prześw: donosi Publiczności. Mieszkał przy iatkach szewskich na Podwalu, a teraz przeprowadził się na tęż ulice Podwale do Kirchhöfera kamienicy Nro 524.

Jan Gaspar Teufel.

Niegdyś zwany Neubertowski dworek na ulicy Wieyskiey naprzeciw JO. Xcia Stanisława Poniatowskiego pod Uiazdowem iest cały do naięcia od Wielkiey Nocy z ogrodem, staynią, wozowniami, piwnicami i dobrą kuchnią do gospodarstwa. Ktoby takowy dworek życzył sobie naiąć, zechce się udać do tego dworku dla powzięcia lepszey wiadomości.